

GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN KINH TẾ TƯ NHÂN TRONG NÔNG NGHIỆP Ở TỈNH VIÊNG CHĂN NƯỚC CỘNG HÒA DÂN CHỦ NHÂN DÂN LÀO

Bounmixay Vikhamphan*

Phát triển kinh tế tư nhân trong nông nghiệp là một chủ trương lớn, nhất quán của Đảng, Nhà nước Lào từ khi đổi mới cho đến nay. Dựa trên những lợi thế so sánh về điều kiện tự nhiên và nguồn nhân lực trong lĩnh vực nông nghiệp, kinh tế tư nhân trong nông nghiệp ở tỉnh Viêng Chăn đã góp phần quan trọng trong phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh, xóa đói giảm nghèo, nâng cao đời sống của các tầng lớp nhân dân. Tuy nhiên, trong quá trình phát triển kinh tế tư nhân trong nông nghiệp ở tỉnh Viêng Chăn thời gian qua vẫn còn những hạn chế, bất cập. Để kinh tế tư nhân trong nông nghiệp thực sự là một động lực tăng trưởng quan trọng của địa phương thời gian tới, chính quyền các cấp tỉnh Viêng Chăn cần thực hiện đồng bộ, quyết liệt các giải pháp khắc phục hạn chế, bất cập là những đòi hỏi tất yếu trong tiến trình thực hiện chủ trương này.

• Từ khóa: Kinh tế tư nhân, nông nghiệp, giải pháp, tỉnh Viêng Chăn.

Developing the private economy and the private economy in agriculture is a major and consistent policy of the Lao Party and State since the renovation until now. Based on comparative advantages in terms of natural conditions and human resources in the agricultural sector, the private sector in agriculture in Vientiane province has made an important contribution to the province's socio-economic development, eradicating reduce poverty and improve the living standards of all classes of people. However, in the process of developing the private economy in agriculture in Vientiane province over the past time, there are still limitations and inadequacies. In order for the private economy in agriculture to be really an important growth engine of the locality in the coming time, the Vientiane provincial governments at all levels should implement synchronously and drastically solutions to overcome limitations and inadequacies. are indispensable requirements in the process of implementing this policy in Vientiane in the near future.

• Keywords: Private economy, agriculture, solution, Vientiane province.

Ngày nhận bài: 05/4/2022

Ngày gửi phản biện: 08/4/2022

Ngày nhận kết quả phản biện: 15/4/2022

Ngày chấp nhận đăng: 20/4/2022

1. Quan điểm của Đảng nhân dân cách mạng Lào về phát triển kinh tế tư nhân

Trong quá trình chuyển đổi nền kinh tế ở Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào, các thành phần kinh tế ngoài quốc doanh nói chung và thành phần kinh tế dựa trên sở hữu tư nhân và sở hữu cá thể về tư liệu sản xuất đã được khuyến khích phát triển nên đã từng bước khẳng định vai trò quan trọng trong phát triển kinh tế quốc dân. Loại hình kinh tế tư nhân đã phát triển rộng khắp trong nước, góp phần quan trọng trong phát triển kinh tế, huy động các nguồn lực vào sản xuất kinh doanh, tạo thêm nhiều việc làm, cải thiện đời sống nhân dân, tăng tích lũy, góp phần giữ vững ổn định chính trị - xã hội. Nhận thức đúng tầm quan trọng của kinh tế tư nhân, trong quá trình đổi mới, Đảng Nhân dân Cách mạng Lào đã có nhiều chủ trương để đưa kinh tế tư nhân phát triển phù hợp với thực tiễn đất nước, cụ thể:

Trong Nghị quyết 16 của Bộ Chính trị khóa IV (12/5/1988) và Nghị quyết Hội nghị Trung ương 6 khóa IV, Đảng Nhân dân Cách mạng Lào đã khẳng định: *Kinh tế tư nhân được phát triển không hạn chế địa bàn, quy mô, ngành nghề mà pháp luật không cấm.*

* NCS - Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh

Tiếp đó, tại Nghị quyết Hội nghị Trung ương 5 khóa VII (tháng 7/2002) tiếp tục xác định: *Kinh tế tư nhân là bộ phận cấu thành quan trọng của nền kinh tế quốc dân*, phát triển kinh tế tư nhân là vấn đề chiến lược lâu dài trong phát triển kinh tế nhiều thành phần định hướng xã hội chủ nghĩa, góp phần quan trọng thực hiện thắng lợi nhiệm vụ trọng tâm là phát triển kinh tế, công nghiệp hoá, hiện đại hóa, nâng cao nội lực của đất nước trong hội nhập kinh tế quốc tế.

Trước những phát triển mới của các thành phần kinh tế tại Lào trong thời gian qua, tại Đại hội VIII (2006) của Đảng Nhân dân Cách mạng Lào, kinh tế tư nhân chính thức được xác nhận là một thành phần kinh tế trên cơ sở hợp nhất hai thành phần kinh tế: cá thể, tiểu chủ và tư bản tư nhân và được xác định rõ: *“Kinh tế tư nhân có vai trò quan trọng, là một trong những động lực của nền kinh tế”*. Đại hội này cũng đã thông qua một quyết định rất quan trọng là cho phép đảng viên được làm kinh tế tư nhân.

Đến Đại hội IX (2011) của Đảng Nhân dân Cách mạng Lào, vị trí, vai trò của kinh tế tư nhân được nâng lên tầm cao mới với việc đưa vào Nghị quyết của Đảng, theo đó Đảng Nhân dân Cách mạng Lào yêu cầu *“Hoàn thiện cơ chế, chính sách để phát triển mạnh kinh tế tư nhân trở thành một trong những động lực của nền kinh tế. Phát triển mạnh các loại hình kinh tế tư nhân ở hầu hết các ngành, lĩnh vực kinh tế theo quy hoạch và quy định của pháp luật”*.

Tại Đại hội X (2016), sự phát triển mới về tư duy nhận thức của Đảng Nhân dân Cách mạng Lào đối với kinh tế tư nhân là chính thức xác nhận: *“Hoàn thiện cơ chế, chính sách khuyến khích, tạo thuận lợi phát triển mạnh kinh tế tư nhân ở hầu hết các ngành và lĩnh vực kinh tế, trở thành động lực quan trọng của nền kinh tế”*, đây là lần đầu tiên khái niệm tập đoàn kinh tế tư nhân xuất hiện trong hệ thống văn kiện của Đảng Nhân dân Cách mạng Lào.

Kế thừa các đại hội trước, tại Đại hội XI của Đảng Nhân dân Cách mạng Lào năm 2021 tiếp tục làm rõ và sâu sắc hơn nhiều vấn đề mới về phát triển kinh tế tư nhân. Đại hội lần thứ XI của Đảng Nhân dân Cách mạng Lào khẳng định, phát

triển mạnh mẽ khu vực kinh tế tư nhân cả về số lượng, chất lượng, hiệu quả, bền vững, *“thực sự trở thành một động lực quan trọng trong phát triển kinh tế. Xóa bỏ mọi rào cản, định kiến, tạo mọi điều kiện thuận lợi để phát triển kinh tế tư nhân...”*. Đây là chủ trương lớn, nhất quán của Đảng Nhân dân Cách mạng Lào vừa thúc đẩy kinh tế tư nhân tiếp tục phát triển; vừa phát huy vai trò của thành phần kinh tế này trong phát triển kinh tế - xã hội, củng cố an ninh quốc phòng trong tình hình mới. Khẳng định vai trò, động lực quan trọng của thành phần kinh tế tư nhân trong hội nhập quốc tế. Kinh tế tư nhân đã góp phần quan trọng trong huy động các nguồn lực xã hội, chuyển dịch cơ cấu kinh tế, tạo việc làm, tăng thu nhập cho người lao động, nhất là các lĩnh vực đầu tư, kinh doanh du lịch, khu đô thị, sản xuất ô tô, nông nghiệp công nghệ cao, thương mại, dịch vụ. Hiệu quả nổi bật của các tập đoàn kinh tế tư nhân gần đây thể hiện khá rõ điều này. Đây là một trong những điểm mới nhất của Văn kiện Đại hội XI Đảng Nhân dân Cách mạng Lào trong quá trình đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế.

2. Thực trạng phát triển kinh tế tư nhân trong nông nghiệp ở tỉnh Viêng Chăn

Là tỉnh nằm ở phía Trung của nước Lào với diện tích 15.927 km². Trong đó, hơn một nửa diện tích được bao trùm là rừng, địa hình phần lớn là núi và cao nguyên chiếm 2/3, diện tích đồng bằng chỉ chiếm 1/3. Tỉnh Viêng Chăn có 10 huyện và thị xã, 432 làng, 92.312 hộ gia đình sinh sống, dân số 418.205 người, mật độ dân số trung bình là 27 người/km². Về tài nguyên thiên nhiên, tỉnh Viêng Chăn có nguồn tài nguyên tự nhiên phong phú với nhiều tiềm năng để phát triển nông nghiệp.

Quán triệt sâu sắc quan điểm, chủ trương phát triển kinh tế tư nhân trong nông nghiệp của Đảng Nhân dân Cách mạng Lào trong những năm qua, tỉnh Viêng Chăn đã cụ thể hóa vào các kế hoạch, chương trình phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh. Trong đó, với nhiều lợi thế và tiềm năng của kinh tế nông nghiệp, Đảng bộ và Chính quyền tỉnh đã có nhiều chủ trương, cơ chế tạo điều kiện cho kinh tế tư nhân trong nông nghiệp phát triển. Vận dụng đúng đắn, sáng tạo và phù hợp với thực tiễn,

trong những năm qua phát triển kinh tế tư nhân trong nông nghiệp đã đạt được một số kết quả, cụ thể:

Đã xuất hiện các hộ, trang trại tham gia vào chuỗi liên kết, đem lại hiệu quả kinh tế cao, xu hướng tích tụ ruộng đất, đầu tư khoa học kỹ thuật vào sản xuất kinh doanh nông nghiệp theo mô hình cánh đồng mẫu bước đầu đem lại hiệu quả kinh tế cao. Theo kết quả sơ bộ Tổng điều tra nông thôn, NN và thủy sản, năm 2019 toàn tỉnh có 74 cánh đồng lớn, tổng diện tích gieo trồng năm 2019 là 5353 ha, trong đó chủ yếu là cánh đồng lúa với 64 cánh đồng, có 62,722 hộ tham gia sản xuất theo mô hình cánh đồng lớn, bình quân có 62,053 hộ/cánh đồng. Đã xuất hiện một số doanh nghiệp thuộc kinh tế tư nhân đầu tư vào sản xuất nông nghiệp theo hướng phát triển bền vững. Phát triển kinh tế tư nhân trong nông nghiệp đã huy động được ngày càng nhiều nguồn vốn lớn trong dân cư vào đầu tư phát triển, theo đó so với khu vực kinh tế nhà nước và khu vực kinh tế có vốn đầu tư nước ngoài thì kinh tế tư nhân luôn có tỷ trọng và tốc độ phát triển vốn đầu tư cao hơn cả. Năm 2014, lượng vốn đầu tư cho phát triển của khu vực kinh tế nhà nước là 4.232 tỷ kíp, đến năm 2019 có tăng nhưng không đáng kể, chỉ đạt 5.279 tỷ kíp, năm 2020 còn thấp hơn năm 2019, chỉ đạt 4.648 tỷ kíp, trong vòng 8 năm lượng vốn của khu vực này chỉ tăng 1,2 lần). Phát triển kinh tế tư nhân trong nông nghiệp góp phần thúc đẩy tăng trưởng kinh tế địa phương, nâng cao mức sống dân cư, xóa đói giảm nghèo ở nông thôn (giai đoạn từ năm 2016-2020 kinh tế tỉnh Viêng Chăn tiếp tục tăng trưởng với tốc độ 8,20%; trong đó, công nghiệp - xây dựng tăng 3,85%, chiếm 17,85% GDP; dịch vụ tăng 11,05%, chiếm 37,80% GDP và ngành nông nghiệp tăng 5,76%, chiếm 44,36% GDP, GDP bình quân đầu người theo thực tế từ 2019-2020 đạt được 2.206,75 tỷ kíp, bình quân đầu người đạt được 919,66 USD/năm). Phát triển kinh tế tư nhân trong nông nghiệp góp phần đẩy mạnh hoạt động xuất khẩu, đưa nông sản tỉnh Viêng Chăn hội nhập sâu vào nền kinh tế khu vực và thế giới. Cụ thể, năm 2015 giá trị xuất khẩu hàng hóa của kinh tế tư nhân chỉ có 59,9 triệu USD, đến năm 2020 tăng gấp 2,4 lần, đạt 143,76 triệu USD. Riêng kinh

tế tư nhân trong nông nghiệp, đặc biệt là các doanh nghiệp nông nghiệp đã đưa một số mặt hàng nông sản của tỉnh Viêng Chăn đến với cộng đồng quốc tế như: hàng rau, củ, quả (su hào, bắp cải, súp lơ, hành, tỏi), hàng thực phẩm chế biến (thịt lợn, lợn cắp đông, lợn sữa). Năm 2020 đã đem lại cho tỉnh 23.706.000 USD, bằng 12,9% giá trị xuất khẩu hàng hóa trong toàn tỉnh).

Ngoài những kết quả đạt được, cũng trong thời gian qua, phát triển kinh tế tư nhân trong nông nghiệp ở tỉnh Viêng Chăn vẫn còn tồn tại những hạn chế cần khắc phục, cụ thể: i) Cơ bản các chủ thể kinh tế tư nhân trong nông nghiệp ở tỉnh Viêng Chăn còn quy mô nhỏ, sản xuất mang tính manh mún, tự phát; ii) Phần lớn các chủ thể của kinh tế tư nhân trong nông nghiệp tỉnh Viêng Chăn còn sản xuất kinh doanh độc lập, ít liên kết; iii) Thu nhập của khu vực kinh tế tư nhân trong nông nghiệp về cơ bản thiếu ổn định; iv) Việc lạm dụng hóa chất thuốc trừ sâu và thức ăn công nghiệp trong sản xuất và chăn nuôi; chất thải sản xuất, chăn nuôi không có hệ thống xử lý hiệu quả đã gây ô nhiễm môi trường nghiêm trọng; v) Các chủ thể kinh tế tư nhân trong nông nghiệp đã tích cực đầu tư máy móc thiết bị phục vụ sản xuất nhưng nhìn chung còn lạc hậu.

3. Giải pháp phát triển kinh tế tư nhân trong nông nghiệp ở tỉnh Viêng Chăn

Một là, nâng cao năng lực lãnh đạo của Chính quyền, các Sở, Ban, Ngành của tỉnh Viêng Chăn trong phát triển kinh tế nông nghiệp ở địa phương. Cần có sự thống nhất nhận thức, tư tưởng và hành động trong việc triển khai các chủ trương, chính sách về phát triển kinh tế tư nhân trong nông nghiệp của tỉnh, tránh sự mâu thuẫn, chông chéo trong các văn bản quy định về các chương trình, chính sách đối với khu vực kinh tế tư nhân trong nông nghiệp.

Hai là, xây dựng, hoàn thiện khung pháp lý tạo điều kiện thuận lợi và bình đẳng hơn cho kinh tế tư nhân trong nông nghiệp phát triển. Theo đó, chính quyền tỉnh và bộ máy hành chính các cấp cần tăng cường nâng cao năng lực xây dựng và tổ chức thực hiện có hiệu quả chính sách, tạo môi trường đầu tư kinh doanh thuận lợi, an toàn cho

kinh tế tư nhân trong nông nghiệp phát triển lành mạnh, đúng định hướng. Tăng cường hiệu quả công tác giám sát, kiểm tra, trách nhiệm giải trình của chính quyền các huyện và chính quyền các cấp đối với việc chấp hành chủ trương của Đảng, pháp luật của Nhà nước về phát triển kinh tế tư nhân trong nông nghiệp. Tăng cường công tác quản lý, kiểm tra, giám sát Nhà nước của tỉnh đối với các hoạt động sản xuất, kinh doanh của kinh tế tư nhân trong nông nghiệp nhằm bảo vệ các DN làm ăn chân chính, bảo đảm cho tất cả các doanh nghiệp thuộc mọi thành phần kinh tế được tự do kinh doanh hợp pháp trong lĩnh vực nông nghiệp. Tăng cường cơ chế đối thoại có hiệu quả giữa cơ quan quản lý nhà nước ở tỉnh với doanh nghiệp nhằm nắm bắt và xử lý kịp thời các vướng mắc liên quan đến phát triển kinh tế tư nhân trong nông nghiệp.

Ba là, có chính sách khuyến khích, hỗ trợ kinh tế tư nhân trong nông nghiệp đổi mới sáng tạo, hiện đại hóa công nghệ. Chính quyền tỉnh Viêng Chăn cần tăng cường khuyến khích, hỗ trợ kinh tế tư nhân trong nông nghiệp đầu tư vào các hoạt động nghiên cứu và phát triển; chuyển giao công nghệ tiên tiến. Phát triển các quỹ hỗ trợ đổi mới sáng tạo và ứng dụng công nghệ. Tăng cường các chính sách tài chính hỗ trợ kinh tế tư nhân trong lĩnh vực nông nghiệp ứng dụng khoa học - công nghệ vào sản xuất, kinh doanh nhằm tăng giá trị sản xuất, nâng cao năng lực cạnh tranh của các sản phẩm nông nghiệp. Bên cạnh đó, có cơ chế khuyến khích các cơ sở khoa học, các nhà quản lý, các nhà khoa học trong và ngoài tỉnh liên kết với doanh nghiệp trong việc đào tạo nguồn nhân lực cho các doanh nghiệp và chuyển giao công nghệ mới, tiên tiến cho doanh nghiệp.

Bốn là, tăng cường đầu tư cho phát triển kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội đồng bộ, hiện đại, nhất là giao thông, đô thị, cấp thoát nước, thủy lợi, xử lý chất thải bảo vệ môi trường (vốn là những hạn chế cố hữu của Viêng Chăn trong thời gian qua)... nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho hoạt động kinh doanh của tất cả doanh nghiệp thuộc các thành phần kinh tế. Chính quyền tỉnh Viêng Chăn cần có cơ chế để thu hút tư nhân tham gia vào cung cấp các dịch vụ cơ sở hạ tầng nhằm

góp phần bổ sung thêm nguồn vốn đầu tư cho xã hội và giảm bớt gánh nặng về vốn từ ngân sách cho đầu tư nông nghiệp. Tạo mọi khả năng để các doanh nghiệp tư nhân dễ dàng tiếp cận với các nguồn lực phát triển, như: tài chính, đất đai, công nghệ, nhân lực...

Năm là, các doanh nghiệp tư nhân, chủ trương, hộ sản xuất cần chủ động xây dựng chiến lược quy hoạch hợp lý trên cơ sở hoàn thiện bộ máy tổ chức quản lý, đẩy mạnh hoạt động marketing, thực hành các biện pháp giảm thiểu rủi ro trong kinh doanh cùng nhiều biện pháp nâng cao hiệu quả hoạt động khác. Để chiến lược kinh doanh mang tính khả thi cao, các chủ thể tư nhân trong lĩnh vực nông nghiệp cần nghiên cứu kỹ thể mạnh về nông nghiệp, đất đai, tài nguyên của địa phương gắn với chiến lược phát triển ngành, nghề sản xuất kinh doanh; đồng thời, nắm bắt khả năng của mình để xây dựng chiến lược cho tương lai. Mỗi chủ thể tư nhân trong lĩnh vực nông nghiệp cần xây dựng chiến lược riêng, phù hợp với khả năng về vốn, năng lực nhân sự, mục tiêu phát triển, ngành hàng tham gia kinh doanh./.

Tài liệu tham khảo:

Cục Thống kê tỉnh Viêng Chăn (2018), Niên giám thống kê tỉnh Viêng Chăn 2017, Viêng Chăn.

Cục Thống kê tỉnh Viêng Chăn (2020), Niên giám thống kê tỉnh Viêng Chăn 2019, Viêng Chăn.

Đảng bộ tỉnh Viêng Chăn (2020), Văn kiện Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh lần thứ X, Viêng Chăn.

Đảng Nhân dân Cách mạng Lào (2006), Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VIII, Nhà xuất bản Quốc gia Lào, Viêng Chăn.

Đảng Nhân dân Cách mạng Lào (2011), Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX, Nhà xuất bản Quốc gia Lào, Viêng Chăn.

Đảng Nhân dân Cách mạng Lào (2016), Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X, Nhà xuất bản Quốc gia Lào, Viêng Chăn.

Đảng Nhân dân Cách mạng Lào (2021), Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI, Nhà xuất bản Quốc gia Lào, Viêng Chăn.